



This dedicated issue acknowledges Nobel Laureate James M. Buchanan's noteworthy contributions to various social sciences, including public finance, public choice and constitutional political economy.

## **OPERA OMNIA**

# **JAMES M. BUCHANAN**

Bu özel sayı Nobel Ekonomi Ödülü sahibi Profesör James M. Buchanan'ın kamu maliyesi, kamu tercihi ve anayasal politik iktisat dâhil olmak üzere sosyal bilimlerin muhtelif alanlarına yaptığı önemli katkıları takdir gayesiyle hazırlanmıştır.

EKONOMİ BİLİMLERİ DERGİSİ, 17:3, 2025.  
SOSYAL BİLİMLER ARAŞTIRMALARI DERNEĞİ  
SOCIAL SCIENCES RESEARCH SOCIETY

**Ekonomi Bilimleri Dergisi (Online)**

**ISSN: 1309 -8020**

**Yıl: 2025 Cilt: 17 Sayı: 3**

**JAMES M. BUCHANAN (1919-2013) ÖZEL SAYISI**

## Amaç ve Kapsam

Ekonomi Bilimleri Dergisi (EBD), Sosyal Bilimler Araştırmaları Derneği (SoBiAD) tarafından Temmuz ve Aralık olmak üzere yılda iki kez yayınlanan hakemli bir dergidir. Sadece Türkçe makaleler yayın için kabul edilmektedir.

Ekonomi Bilimleri Dergisi (EBD), ekonomi biliminin tüm alt disiplinlerinde hazırlanmış teorik-analitik-ampirik araştırmalar ve incelemelere açık bir dergidir.

## Açık Erişim Politikası

Açık erişimin bilginin evrensel kullanımını arttırarak insanlık için yararlı sonuçlar doğuracağı düşüncesinden hareketle, Ekonomi Bilimleri Dergisi (EBD) Açık Erişim politikasını benimsemiştir. Dergi, yazarlardan devraldığı ve yayımladığı içerikle ilgili telif haklarından, bilimsel içeriğe evrensel Açık Erişimin (Open Access) desteklenmesi ve geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla, bilinen standartlarda kaynak olarak gösterilmesi koşuluyla, ticari kullanım amacı ve içerik değişikliği dışında kalan tüm kullanım (bağlantı verme, kopyalama, baskı alma, herhangi bir fiziksel ortamda çoğaltma ve dağıtma vb.) haklarını bedelsiz kullanıma sunmaktadır. İçeriğin ticari amaçlı kullanımı için yayınevinden yazılı izin alınması gereklidir.

## Ücretsiz Yayın

Ekonomi Bilimleri Dergisi (EBD)'nde makale yayınlanması için yazarlardan hiçbir ücret talep edilmemektedir.

## Yazarların Sorumlulukları

Yazarların makalelerini dergi web sayfasında sunulan yazım kurallarına ve örnek şablona göre hazırlamaları gerekir. Yazarların, hakem raporlarında belirtilen düzeltmeleri zamanında yapmaları beklenir.

## Etik İlkeler

Ekonomi Bilimleri Dergisi (EBD)'nde yer alan etik görev ve sorumluluklarda Committee on Publication Ethics (COPE) tarafından kabul edilen ve yayınlanan ilkeler benimsenmektedir.

Yazarlardan aşağıda belirtilen etik kurallara uymaları beklenmektedir.

- Dergiye gönderilen makaleler başka bir yerde yayınlanmamış ya da yayınlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır.
- Yazarlar makalelerinde kullandıkları tüm alıntılara referans vermiş olmalıdır.
- Yazarlar makaleye bilimsel katkı verdiklerini garanti etmelidir.
- Yazarlar makalenin başka bir kişi ya da kurumun fikri mülkiyet haklarını ihlal etmediğini, intihal içermediğini ve kendi çalışmaları olduğunu garanti etmelidir.
- Makalede adı geçen tüm yazarlar, gönderilen ve yayınlanan makaleler üzerinde eşit sorumluluğa sahiptir.
- Yazışmadan sorumlu yazar adı geçen tüm ortak yazarların yayına ve ortak yazar olarak adlandırılmaya razı olduğunu garanti etmelidir. Çalışmaya önemli bilimsel ve yazınsal katkı sağlayan tüm kişiler ortak yazar olarak adlandırılmalıdır.

- Yazarlar gerekli görülmesi halinde makalede yer alan veri setlerine ulaşımı sağlamalıdır.

### **Hakemlik Süreci**

Makaleler, hakemler tarafından altı ölçüt – bazı ölçütlerin belirli türdeki bildirilere uygulanamaması halinde daha az- dikkate alınarak değerlendirilir. Hakemlerin raporları tamamlandıktan sonra yazılar, Yayın Kurulu'nun onaylaması durumunda yayıma hazır hale gelir ve kabul sırası dikkate alınarak uygun görülen sayıda yayımlanır. Makaleler yayınlanmadan önce turnit-in ve/veya iThenticate intihal yazılımları ile kontrol edilmektedir.

### **Telif Hakları**

Ekonomi Bilimleri Dergisi (EBD) bünyesinde yayınlanan yazıların fikirlerine resmen katılmaz, basılı ve çevrimiçi sürümlerinde yayınladığı hiçbir ürün veya servis reklamı için güvence vermez. Yayınlanan yazıların bilimsel ve yasal sorumlulukları yazarlarına aittir. Yazılarla birlikte gönderilen resim, şekil, tablo vb. unsurların özgün olması ya da daha önce yayınlanmış iseler derginin hem basılı hem de elektronik sürümünde yayınlanabilmesi için telif hakkı sahibinin yazılı onayının bulunması gerekir.

Sosyal Bilimler Araştırmaları Derneği (SoBiAD) , yazarlardan devraldığı ve derginin çevrimiçi (*online*) sürümünde yayınladığı içerikle ilgili telif haklarından, bilimsel içeriğe evrensel açık erişimin (*open access*) desteklenmesi ve geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla, bilinen standartlarda kaynak olarak gösterilmesi koşuluyla, ticari kullanım amacı ve içerik değişikliği dışında kalan tüm kullanım (çevrimiçi bağlantı verme, kopyalama, baskı alma, herhangi bir fiziksel ortamda çoğaltma ve dağıtma vb.) haklarını (ilgili içerikte tersi belirtilmediği sürece) Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported (CC BY-NC-ND3.0) Lisansı aracılığıyla bedelsiz kullanıma sunmaktadır. İçeriğin ticari amaçlı kullanımı için alınması gereklidir.

Yazarlar yazılarının bütün yayın haklarını derginin yayıncısı Sosyal Bilimler Araştırmaları Derneği (SoBiAD)'ne devrettiklerini kabul ederler. Yayınlanan içeriğin (yazı ve görsel unsurlar) telif hakları dergiye ait olur. Dergide yayınlanması uygun görülen yazılar için telif ya da başka adlar altında hiçbir ücret ödenmez ve baskı masrafı alınmaz; ancak ayrı baskı talepleri ücret karşılığı yerine getirilir.

Ekonomi Bilimleri Dergisi (EBD) aşağıdaki indexing/abstracting servislerinde kayıtlıdır.

| Academic Researches Index | JournalTOCs | Directory of Research Journals | Index Copernicus | Sobiad Atıf Dizini | Academic Research Index | CiteFactor | AJIndex | Index of Academic Documents |

Ekonomi Bilimleri Dergisi (EBD) ayrıca TÜBİTAK- ULAKBİM Dergi Sistemleri (UDS) çerçevesinde DergiPark'ta kayıtlıdır.

## **KURUCU EDİTÖR**

Prof.Dr. Coşkun Can Aktan, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye

## **EDİTÖR KURULU**

Dr. Billur Güner Cohen, Loyala University, Maryland, ABD (Editör)  
Prof.Dr. Coşkun Can Aktan, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye (Editör)  
Prof.Dr. Bekir Gövdere, Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye  
Prof.Dr. Meltem İnce Yenilmez, İzmir Demokrasi Üniversitesi, Türkiye  
Prof.Dr. Melih Özçalık, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye  
Doç.Dr.Hüsnü Bilir, Aksaray Üniversitesi, Türkiye

## **YABANCI DİL EDİTÖRÜ**

Dr. Billur Güner Cohen, Loyala University, Maryland, ABD

## **DERGİ SEKRETERYASI**

Dr.Öğr.Üyesi Servet Taşdelen, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Türkiye

## **İLETİŞİM**

sobiadsosres@gmail.com

**SOSYAL  
BİLİMLER  
ARAŞTIRMALARI  
DERNEĞİ**

## İÇİNDEKİLER

### Araştırma Makaleleri

OPERA OMNIA JAMES M. BUCHANAN JAMES M. BUCHANAN KÜLLİYATI Siyaset ve Hukuk Felsefesi'nden Anayasal Politik İktisat'a; Kamu Maliyesi'nden Kamu Tercihine "Buchanan Külliyatı"na Genel Bir Bakış

**Coşkun Can AKTAN**

**1-93**

"BÜYÜK MALİYECİ" JAMES M. BUCHANAN Mali Disiplin, Mali Sürdürülebilirlik, Mali Sorumluluk Ahlakı, Mali Kurallar ve Mali Anayasanın Önemini Bizlere Öğreten Nobilite ve Nobelite

**Coşkun Can AKTAN**

**94-113**

MALİ DİNDEN SAPMA, BORÇ TUZAĞI ve BORÇ BATAĞI James M. Buchanan'ın Kamu Borçlanma Teorisine Katkıları ve Anayasal Borç Sınırlaması Önerisi

**Coşkun Can AKTAN**

**114-137**

DENK BÜTÇE ve BORÇ FRENİ James M. Buchanan'ın Anayasal Maliye Perspektifinin Geç Kalmış Zaferi: Seçilmiş Ülke Örnekleri

**Coşkun Can AKTAN**

**138-163**

BÜYÜK MALİYECİLER Kamu Ekonomisi ve Kamu Maliyesi'nin Doğuşu ve İlerlemesine Katkıda Bulunan Öncü Maliyeciler Kimlerdir?

**Coşkun Can AKTAN**

**164-184**

'GIRL FRIDAY' BETTY TILLMAN ve JAMES M. BUCHANAN

**Coşkun Can AKTAN**

**185-193**

JAMES M. BUCHANAN PERSPEKTİFİNDEN MALİYET ve TERCİH

**Coşkun Can AKTAN & Serdar YAY**

**194-213**

RICHARD E. WAGNER: BUCHANAN'IN BİLİMSEL KİŞİLİĞİNİN SADIK VÂRİSİ

**Coşkun Can AKTAN**

**214-254**

JAMES M. BUCHANAN'IN ARTAN ORANLI ve ÇOK ORANLI VERGİLER YERİNE  
“ÜNİFORM TEK ORANLI VERGİ” ÖNERİSİ

**Coşkun Can AKTAN**

**255-275**

MUSGRAVE k. BUCHANAN İki Büyük Maliyeci ve Birbirine Zıt İki Bakış Açısı  
(Fonksiyonel Maliye ve Kurumsal Maliye)

**Coşkun Can AKTAN**

**276-298**

DAVRANIŞSAL KAMU MALİYESİ ve MALİ PSİKOLOJİ'NİN İLK HABERCİLERİ  
PUVIANI ve BUCHANAN'IN MALİ YANILSAMA TEORİSİNE KATKILARI

**Coşkun Can AKTAN & Ferhat BATMAZ**

**299-314**

JAMES M. BUCHANAN'IN TÜRKÇEYE TERCÜME EDİLEN BAŞLICA ESERLERİ  
(1966-2025)

**Serdar YAY**

**315-332**

JAMES M. BUCHANAN (1919-2013) KISA OTOBİYOGRAFİSİ ve AKADEMİK  
KARİYER KRONOLOJİSİ

**Coşkun Can AKTAN & Serdar YAY**

**333-351**

**Çeviriler**

MALİ MUHAFAZAKARLIK (ESKİ ZAMAN MALİ İNANIŞI)

**James M. Buchanan & Richard E. Wagner**

**1-14**

MALİ İLKELERE DÖNÜŞ

**James M. Buchanan & Richard E. Wagner**

**15-27**

KEYNEZYEN MALİYE ve FONKSİYONEL MALİYE: YENİ İNANCIN YAYILIŞI

**James M. Buchanan & Richard E. Wagner**

**28-57**

KURALLARA DAYALI OLMAYAN İKTİSAT POLİTİKALARI

**James M. Buchanan & Geoffrey Brennan**

**58-73**

DAĞITICI ADALET ve GELİRİN YENİDEN DAĞILIMI POLİTİKALARI <b>James M. Buchanan &amp; Geoffrey Brennan</b>	74-95
ÇIKAR ve BASKI GRUPLARI ve ANAYASA <b>James M. Buchanan &amp; Gordon Tullock</b>	96-107
LEVİATHAN TEHLİKESİ <b>James M. Buchanan &amp; Gordon Tullock</b>	108-128
JAMES BUCHANAN ÜZERİNE <b>Amartya Sen</b>	129-134
JAMES BUCHANAN'A SAYGI <b>Elinor C. Ostrom</b>	135-145
MALİ ALDANMA <b>James M. Buchanan</b>	146-162
ANAYASAL POLİTİK İKTİSAT <b>James M. Buchanan</b>	163-178
VERGİLEMENİN SINIRLARI <b>James M. Buchanan</b>	179-193
RANT KOLLAMA ve KÂR SAĞLAMA <b>James M. Buchanan</b>	194-205
LİBERAL ANAYASA ÜZERİNE NOTLAR <b>James M. Buchanan</b>	206-214